

Interviurile one2one

30 octombrie 2025 - Invitat: Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe

Realizator: Anca Grădinaru

Europa Liberă: Bună ziua și bine ați revenit la interviurile one2one de la Europa Liberă. Invitata ediției din această săptămână este ministra de Externe a României, Oana Țoiu. Doamna ministru, bine ați venit la Europa Liberă.

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: Mulțumesc pentru invitație.

Europa Liberă: Vă așteptăm de mult timp, aveți un program extrem de aglomerat și nu puteți sta mult, așa că începem imediat acest interviu cu principalul subiect: am aflat noi, opinia publică, ieri (miercuri, 29 octombrie 2025), din presa ucraineană, din păcate pentru noi, că Statele Unite au decis să retragă parțial trupele prezente în România. Din aproximativ 2.000 de militari, au rămas 1.000, așa cum ne-a anunțat ministrul Apărării Naționale, domnul Ionuț Moșteanu. Vă întreb pe dumneavoastră dacă veți merge în Parlament, așa cum v-a cerut PSD-ul și, totodată, când și cum ați aflat dumneavoastră despre această decizie?

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: Bun, haideți să începem cu începutul. Noi, atât România, cât și statele aliate NATO, știam de intenția Statelor Unite ale Americii de a-și revizui postura în Europa, datorită focusului crescut pentru Indo-Pacific în propria lor strategie de apărare, de multă vreme. Acest lucru este cunoscut și a fost discutat în formate NATO și în relația bilaterală. Ce nu era clar era de unde anume vor retrage din trupele NATO. Pentru noi a fost foarte important, în primul rând, să ne asigurăm - în relația bilaterală cu SUA, dar și în formatul aliat NATO - că apărarea pe flancul estic, specific în cazul României, inclusiv Marea Neagră, crește - în format aliat NATO, și acest lucru se va întâmpla și până la sfârșitul acestui an și anul următor, pentru că este o percepție a riscului crescut în regiune, evident din cauza războiului de agresiune împotriva Ucrainei.

Informația privind decizia SUA de a diminua prezența printr-una dintre brigăzile care erau în format rotativ în Europa și făceau exerciții atât în România, cât și în Slovacia și Ungaria - în acest moment sunt în Germania și urmează să se întoarcă în SUA - a fost luată acum, în ultimele zile.

România a fost anunțată atât diplomatic, cât și în formatele de colaborare NATO și de apărare.

Sigur că asta a însemnat că, la rândul nostru, am informat președintele țării și premierul.

Exista un plan de a comunica împreună cu Statele Unite ale Americii această decizie, printr-un anunț sincronizat pe canalele oficiale de comunicare, din perspectiva apărării,

pentru că acesta este prerogativul principal atât la nivelul deciziilor SUA - este o decizie a Pentagonului, în primul rând - cât și în România - întotdeauna prerogativul principal de comunicare pe prezența trupelor pe teritoriul nostru a fost al Ministerului Apărării.

Ce s-a întâmplat între timp? Dinspre Statele Unite ale Americii, cel mai probabil, este că a fost pe surse, în procesul oficial de notificări, scursă informația. Și asta este ceva ce nici noi, nici Statele Unite ale Americii nu am putut controla. Și atunci am luat decizia împreună - că este foarte important să fim transparent și să discutăm cu cetățenii. Sigur că am avut această discuție și cu Statele Unite ale Americii, și decizia a fost să comunicăm prin vocea ministrului Apărării, Ionuț Moșteanu, care a avut, imediat după ce această informație a apărut în spațiul online, o conferință de presă unde a clarificat că rămân prezente în trei baze militare, că discutăm împreună cu Statele Unite ale Americii, dar și în format aliat NATO, modalitățile în care creștem mai departe capacitatea defensivă, dar și de descurajare. Principalul nostru focus acum este și în zona de apărare aeriană.

Există, de altfel, și declarații publice asumate ale ambasadorului SUA la NATO, de exemplu.

Europa Liberă: Ieri, care a spus că Statele Unite vor contribui la Santinela Estică. Înțeleg de la dumneavoastră că vor fi trupe care vor veni, altele decât cele americane, că ați spus că până la sfârșitul anului și anul viitor...

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: Până la sfârșitul anului și anul viitor, o să vedem - și aici din nou, o să las prerogativul Ministerului Apărării să anunțe aceste lucruri la momentul potrivit - o prezență întărită NATO în România și, în special, o prezență întărită NATO în ceea ce privește capacitatea de a interveni în cazul în care România ar fi supusă unui risc direct.

Europa Liberă: Stați să înțeleg: deci nu americane, din alte state aliate, înțeleg.

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: Vorbim de trupe aliate, da. Deci, din perspectiva relației cu SUA, direcția principală de lucru acum este, pe de o parte, de a reuși să identificăm împreună investiții comune în industria de apărare, pentru că asta face parte și din discuția bilaterală pe care o avem în momentul în care atât România, cât și celelalte state aliate am luat împreună decizia de a crește bugetele alocate apărării la 5%, asta înseamnă și o piață deschisă pentru produsele din industria de apărare. Și pentru România...

Europa Liberă: Și ați discutat și cu omologul dumneavoastră, Marco Rubio...

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: O secundă, aș vrea să termin... Și pentru România este foarte important ca acest moment să fie momentul în care ajungem să revitalizăm industria noastră de apărare și vrem să facem asta cu parteneri internaționali - așa cum facem asta cu Germania, de exemplu, în recentul acord privind

fabrica de pulberi. Vrem să creștem și numărul oportunităților comune de investiții cu SUA pe teritoriul României.

Europa Liberă: Mai rămân un pic la acest subiect, pentru că ieri, într-o ieșire publică neobișnuită, doi senatori americani importanți, Roger...

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: ...președinții comisiilor de apărare...

Europa Liberă: Exact! Spuneau așa despre decizia Administrației de la Washington de a retrage parțial militari americani din România: „decizia este necoordonată și contrazice direct strategia președintelui. Ne opunem ferm deciziei de a nu menține brigada rotațională americană în România...” Nu mai continui citatul, îl pot găsi cei care ne urmăresc pe site-ul Europa Liberă. Vă întreb, în aceste condiții, dacă România va face demersuri la nivelul Congresului, pentru că această decizie a Administrației Donald Trump va merge mai departe în Congres. Sperați sau veți face demersuri să se schimbe această decizie în Congres?

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: Noi am avut, de-a lungul timpului, discuții și cu reprezentanții din Congres. De altfel, și personal am discutat cu Mike Rogers în timpul vizitei din Washington. Poziția Congresului este una foarte clară în ceea ce privește păstrarea capacității și defensive, și de descurajare, prin prezența SUA pe teritoriul european.

Este foarte importantă relația pe care noi o avem cu Congresul din perspectiva felului în care se asigură că atât subiectul apărării României, cât și Marea Neagră sunt subiecte care sunt adresate în Congres.

De altfel, și dumnealor, în declarația comună, au identificat o potențială cale care este în linie cu conversația pe care o avem atât în format NATO, cât și bilateral, și anume creșterea capacității defensive prin creșterea capabilităților, care nu înseamnă exclusiv trupe...

Europa Liberă: Echipamente...

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: ...echipamente și, în special, ne uităm cu dedicație la echipamente și capabilități care privesc apărarea aeriană.

Europa Liberă: Avem un anunț din luna septembrie, ce-i drept, al Ambasadei SUA la București, care spune că Armata României a primit un sistem radar mobil, care va îmbunătăți capacitatea de supraveghere și urmărire a activității din Marea Neagră. Este o capabilitate care a ajuns în România prin programul de finanțare externă al Departamentului de Stat.

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: Da.

Europa Liberă: Pentru că au existat vești privind posibila suspendare a unor programe, e adevărat, ale Pentagonului de finanțare pentru capabilități a unor state care sunt la granița cu Rusia, vă întreb: aceste programe de sprijin, de deterrence, de apărare și descurajare, dumneavoastră ce semnale aveți, vor continua aceste programe în România?

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: Înțeleg întrebarea dumneavoastră și este pertinentă. De altfel, înțeleg și comentariile pe care cetățenii le-au avut în ultimele zile că ar fi vrut să afle direct de la România, înainte să afle de la SUA, despre această decizie.

Dar realitatea este că nicio țară nu poate comunica decizii în numele altei țări.

De altfel, în istoria noastră bilaterală, parteneriatul strategic s-a construit pe încredere și vrem să-l continuăm așa. Ceea ce înseamnă că noi nu vom putea comunica în locul Statelor Unite ale Americii deciziile lor.

Însă ce este foarte clar în acest moment și reconfirmat de oficialii americani în fiecare dintre formatele în care am avut, fie conversații bilaterale, fie în formatul NATO, este că acest parteneriat este într-un moment de încredere, nu este șubrezit, nu este vulnerabil, este un parteneriat de încredere reciprocă, cu obiective comune de viitor.

Europa Liberă: Dar dumneavoastră, vă întreb personal, ce ați simțit dumneavoastră când v-a spus nu știu cine, poate ne spuneți, că această retragere se va întâmpla? Ce ați simțit dumneavoastră, ca șefă a Diplomatiei?

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: Evident, atât pentru România, cât și pentru întreaga Uniune Europeană, prezența Statelor Unite ale Americii pe teritoriul nostru, în formate aliate, dar și diferit, este foarte importantă.

Sigur că toți ne doream ca această prezență să continue neschimbată sau să existe scenarii în care această prezență să fie crescută.

Pe de altă parte, această analiză pe care Statele Unite ale Americii o fac, o analiză care există și în interiorul NATO, privind nevoia ca noi, statele din Uniunea Europeană și statele de pe Flancul Estic, toate, să reușim să ne creștem propria capacitate de apărare, dar și contribuția reciprocă la apărare, este o analiză justificată, cel puțin din perspectiva faptului că este total decizia Statelor Unite ale Americii - care le este propria strategie de apărare, care le sunt propriile priorități.

Este foarte important însă că au reconfirmat că pentru ei este o prioritate și parteneriatul cu România.

Sigur că în acest moment, mai ales pentru români, care se uită la relația România-SUA nu doar dintr-o perspectivă practică a numărului de soldați, ci și dintr-o perspectivă simbolică, felul în care consideră că această relație, parteneriatul nostru strategic este unul care va dura, este unul care trebuie să fie foarte puternic.

Însă, în ultimele 48 de ore oficiali americani, atât din Congres, cât și ambasadorul SUA la NATO, au reconfirmat nu doar stabilitatea acestui parteneriat, ci și importanța pe care acest parteneriat o are pentru viitor.

Și spun asta nu ca să minimizez felul în care a fost primită vestea acasă, ci ca să reconfirm - pentru cei care își pun această întrebare - să reconfirm că parteneriatul între Statele Unite ale Americii și România este într-un moment bun. Este într-un moment în care încrederea se reclădește și poate că în România...

Europa Liberă: A fost pierdută cu ocazia anulării alegerilor?

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: ...se reclădește nu înseamnă că se reclădește de la zero. Suntem într-un moment în care și ei au un președinte nou și o nouă administrație, și noi ne-am ales un președinte nou și sigur că asta înseamnă un efort diplomatic de a construi încredere.

Dar ce este foarte important de de clarificat acum este că nu noi, nu doar noi, cei din guvern sau cei din echipa diplomației României, știm cât de importantă este relația cu SUA, ci este ceva ce este larg cunoscut, ceea ce înseamnă că în acest moment sigur că cei care vor să facă opoziție, inclusiv acestui parteneriat, vor folosi acest moment vulnerabil să încerce să facă o decizie care era și este tehnică din perspectivă militară, o decizie care nu micșorează capacitatea de apărare pe Flancul Estic pentru anul următor, pentru că în format aliat ne vom asigura împreună, în NATO, că această capacitate nu doar rămâne stabilă, ci crește. Este și prioritatea noastră în România să facem asta și la asta lucrăm. În zona simbolică, sigur că aici o să vedem cel mai probabil și politicieni, și mulți să spun oameni asociați anumitor mișcări, încercând să folosească acest moment ca o platformă politică.

Europa Liberă: Nu mi-ați spus dacă mergeți în Parlament așa cum v-a cerut PSD-ul, să dați acolo explicații.

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: Bun, noi despre ce vorbim acum, este de o coaliție de guvernare și un premier care a avut și are - teoretic, nu? - atât în rolul dumnealui, cât și cu programul de guvernare, sprijinul acestei coaliții. Cred că PSD-ul și, de altfel, orice partid matur trebuie să își pună problema și să decidă dacă vrea să fie totuși în coaliția de guvernare sau în opoziție.

Și aici nu vorbesc de cererea legitimă de a avea un dialog transparent cu cetățenii, iată de asta sunt și aici, de aceea a ieșit și ministrul Ionuț Moșteanu în conferința de presă, președintele Nicușor Dan a clarificat poziția dumnealui destul de repede... Însă un partid nu poate să își dorească să aibă și acces la putere, fiind în coaliția de guvernare, și să își dorească să aibă și popularitatea potențială a unui partid de opoziție.

Și acest lucru vreau să-l spun, pentru că este foarte important. În România, și miniștrii, și guvernele, din păcate, avem și au în general o durată de mandat mult mai scurtă decât ar fi necesar pentru investiția pe termen lung de care avem nevoie și în diplomație. Cu

atât mai mult este de neînțeles când cineva încearcă să folosească parteneriatul nostru transatlantic și un subiect atât de important pentru români ca platformă politică de a vulnerabiliza încrederea cetățenilor în propriul premier.

Premierul Ilie Bolojan este un premier care are încrederea partenerilor noștri. În primul rând pentru că este un om care timp de multe decenii și-a respectat cuvântul și, prin urmare, cred că este riscant și iresponsabil că anumiți politicieni încearcă să îl atace pe premier folosind numele altor țări și vulnerabilizând în discursul public parteneriatul pe care îl avem.

Europa Liberă: Două întrebări aici. Înțeleg că se lucrează, ați spus de nenumărate ori, la vizita președintelui Nicușor Dan în Statele Unite, la Casa Albă, pentru a se întâlni cu omologul Donald Trump. E stabilită o dată?

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: Din nou. Știu că acest răspuns e diferit de cel pe care, de fiecare dată când pune cineva întrebarea, îl așteaptă, dar noi nu vom comunica în numele Statelor Unite ale Americii deciziile pe care le luăm împreună cu ei decât în același timp.

Acesta a fost, de altfel, și planul privind trupele din România. Trebuie să clarific și asta.

Europa Liberă: Am înțeles, dar rămâne în prima parte a anului viitor?

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: Avem un plan de a pune acest anunț împreună în același timp. Da, rămâne în prima parte a anului viitor. Este, de altfel, ceva ce a fost și reconfirmat în ultima vizită din Washington. Întâlnirea celor doi președinți va avea loc în prima parte a anului 2026.

Europa Liberă: Pe cine i-ați propus președintelui Nicușor Dan să fie viitorul ambasador al României în Statele Unite și, de asemenea, viitorul ambasador al României la NATO? Pentru că sunt mandate care au expirat sau sunt pe cale să expire.

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: Sunt mai multe mandate ale ambasadorilor care au depășit termenul de patru ani, care este termenul indicat de Constituție. Asta și din cauza multiplelor schimbări politice de acasă.

Însă evident că este foarte important ca aceste nume, în momentul în care le transmitem oficial Parlamentului, să fie anunțate atunci, și nu anterior.

Europa Liberă: Dar este lista gata cu numele diplomaților?

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: Știu că nu o să vă placă faptul că reiau răspunsul, însă, din nou, lucrăm împreună cu președintele la asta. Sigur că un rol îl are și Parlamentul, și comisiile din Parlament, care urmează să aibă aceste audieri. Și de-a lungul timpului au fost momente în care anumite zvonuri au fost preluate de presă sau anterior anumite nominalizări au fost anunțate mai degrabă pe surse și anterior procesului oficial. Este foarte important pentru România să reușim totuși să păstrăm

niște uzanțe diplomatice, niște bune practici, care înseamnă că numele ambasadurilor care vor reprezenta România în lume trebuie anunțate în momentul în care există acest acord și această propunere a președintelui României către Parlament.

Europa Liberă: Am fi vrut să știm măcar dacă e gata dosarul cu nominalizările, măcar ... Nu vreți să ne spuneți. Haideți să mergem la subiectul următor.

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: E foarte important, totuși, să ne întoarcem la un moment în care câteva practici care sunt necesare României, sunt necesare și diplomației, acelea de a avea comunicări oficiale, așezate, în momentul potrivit, în care există procedura respectivă, să fie felul în care tratăm instituțional aceste lucruri... și știu că a existat și există în continuare și această tendință a informațiilor pe surse, că unii politicieni sau unele partide au rămas într-o dinamică de campanie electorală, dar România are nevoie înapoi de practica instituțională.

Europa Liberă: Da, dar este foarte frustrant când noi, ca presă și opinia publică, află vești despre România din presa străină. Vreau să mergem un pic mai departe. O singură întrebare pe acest subiect: în ce stadiu este planul României de a avea pe teritoriul său hub-ul de securitate maritim al Uniunii Europene?

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: Da. Am avut această discuție și propunere din partea României în formatul ședinței miniștrilor de Externe din Uniunea Europeană. Am și organizat împreună cu reprezentanța României un eveniment care a privit Parlamentul European - și aici o veste foarte bună este că au fost reprezentate toate grupurile politice și politicienii relevanți din România, sigur, cei pro-europeni – și, în acest format de discuție, Uniunea Europeană însăși, în felul în care creionează bugetul viitor, trebuie să se asigure pe baza acestei importanțe politice acordată viitorului hub de securitate la Marea Neagră, bugetul care practic să vină ca o investiție a Uniunii Europene, alături de propria noastră investiție în operaționalizarea acestui hub.

Europa Liberă: Când vom avea un anunț al Comisiei Europene privind locația acestui hub de securitate?

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: Nu este o procedură competitivă, așa cum a fost România învățată de-a lungul timpului. Comisia nu a lansat un apel de proiecte sau de candidaturi. Este diferit în sensul în care este un efort în care România este nu doar parte, ci lider în asta, în a asigura în strategia Uniunii Europene, în abordarea strategică la Marea Neagră, decizia politică a existenței acestui hub. Noi am prezentat nu doar miniștrilor de Externe din Uniunea Europeană, ci și ministrului de Externe al Turciei acest proiect, pentru că este foarte importantă colaborarea dintre Uniunea Europeană și Turcia. Ea există, evident, în format NATO, dar în format UE-Turcia...

Europa Liberă: V-ați întâlnit de curând cu omologul turc și înțeleg că veți avea discuții în perioada următoare importante.

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: Voi merge în Ankara săptămâna viitoare. Parte din agendă este și hub-ul de securitate maritimă, la Marea Neagră. Sigur, componenta economică, dar și cea de apărare sunt două elemente absolut esențiale în relația noastră cu ei. Pe 7 noiembrie va fi vizita la Ankara.

Europa Liberă: Da, pentru că Turcia și România sunt în același plan de securitate regională a NATO. Mergem mai departe - războiul hibrid, doamna ministru și dați-mi voie să fac o remarcă personală, pentru început: ați simțit pe pielea dumneavoastră, tot simțiți, bănuiesc, de câteva luni, de când sunteți ministru, aceste efecte ale războiului hibrid. Nu voi intra în detalii, dar a văzut probabil toată lumea pe rețele sociale nenumărate fotografii cu dumneavoastră, trucate, în care vi s-au modificat fizionomia, ținuta și așa mai departe. Nu intrăm în detalii. Cum faceți față?

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: În primul rând, îmi aduc aminte de fiecare dată că sunt foarte mulți alți români la locurile lor de muncă care sunt expuși multor riscuri în meseria lor. Medicii care intră în spitale, pompierii... sunt multe alte meserii pe care în momentul în care le... sunt, foarte multe meserii care sunt expuse unor riscuri. Așa că acesta e un lucru foarte important: să-mi aduc aminte că fiecare dintre noi avem datoria să ne facem munca cu responsabilitate, în ciuda riscurilor la care meseria sau rolul respectiv sunt expuse. Dar, dincolo de asta, ce este îngrijorător este că aceste campanii au un efect și asupra tinerilor și femeilor care se gândesc să aplice pentru roluri de reprezentare, să intre, de exemplu, în politică sau în viața publică, în agora...

Europa Liberă: Și s-au speriat, se sperie.

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: Nu... Cred că sunt foarte multe fete și femei foarte curajoase și puternice în România, dar evident că este un factor descurajant în momentul în care costul deciziei implică și această presiune publică, nu doar față de lucrurile pe care le faci. Asta a existat întotdeauna și este legitim ca oamenii să poată critica în spațiul public politicienii, guvernării...

Europa Liberă: Nu vorbim de critici aici...

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: Dar acest lucru este foarte diferit: campanii organizate cu inteligența artificială și imagini, video-uri sau informații false.

Europa Liberă: De unde vin? Ați aflat de unde vin aceste trucaje?

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: Sunt instituții care au această responsabilitate, să urmărească de unde pornesc campaniile, de exemplu. Dar, din nou, și aici este o zonă destul de sensibilă și de aceea personal nu sunt implicată în acest trasabilitate a campaniilor, pentru că e foarte important și să păstrăm o distanță între rolul politic și rolul de ministru.

Europa Liberă: Am înțeles, dar înțeleg că cineva lucrează să afle de unde vin aceste lucruri la adresa dvs.

Oana Toiu, ministrul Afacerilor Externe: În general, în general... Nu o să vorbesc de campaniile care m-au targetat pe mine, dar, în general, în România, mai ales după lecțiile învățate în campania electorală, trebuie să avem aceste lecții la nivel instituțional, de a putea să facem diferența între o conversație legitimă într-o democrație și conținutul fals, care trebuie să fie marcat ca atare, cetățenii trebuie să poată să fie informați care este conținut real și care este conținut fals din imaginile, video-urile sau informațiile care ajung la ei. Și un lucru mai vreau să spun, pentru că este foarte important: în această perioadă, a contat foarte mult, nu doar pentru mine personal, ci din nou, pentru sănătatea noastră în societate, care au fost acei lideri de opinie sau politicieni sau cetățeni care au semnalat aceste derapaje, nu dintr-o perspectivă personală, din nou, ci dintr-o perspectivă de reacție necesară ca să putem să păstrăm în societate un dialog decent și să putem să nu lăsăm acest spațiu vulnerabil față de informațiile false și campaniile generate cu inteligența artificială, cu informații false, din nou, să ajungă să devină credibile și prezente în felul în care oamenii percep propriii lor aleși sau decid să aibă sau nu încredere în Guvern.

Europa Liberă: SRI, recent, a făcut un apel public către Guvern în primul rând, bănuiesc, de a se adopta o legislație nouă. Citez acum din mesajul SRI: „devine și mai evidentă necesitatea actualizării cadrului normativ, inclusiv cel penal – spune SRI – în materia dezinformării, astfel încât acesta să permită combaterea eficientă a propagării unor campanii menite să slăbească încrederea populației în instituțiile statului și să încurajeze fenomene care, în esență, amenință siguranța cetățenilor prin diseminarea unor mesaje false, radicale sau extremist”. Se va actualiza această legislație?

Oana Toiu, ministrul Afacerilor Externe: În primul rând, Parlamentul este cel care trebuie să aibă inițiative legislative și are puterea mandatată de cetățeni să ia aceste decizii. Există încă în societate un grad de neîncredere față de propuneri care vin dinspre instituții.

Parlamentul este cel care are legitimitatea democratică să poată să facă aceste propuneri, să poată să ia aceste decizii.

Rolul instituțiilor, însă, este să asigure transparent și public analize, informații și analize asupra riscurilor pe care le identifică.

Cred că asta este extrem de necesar și în alte țări, de exemplu, inclusiv la nivelul SRI, sunt audieri transparente în Parlament, la care au acces și cetățenii în ceea ce privește acest dialog necesar în societate pentru a înțelege împreună care sunt riscurile, astfel încât cei aleși în Parlament să poată să aibă baza pe care să construiască inițiativele legislative și deciziile.

Europa Liberă: Mă gândeam că ați discutat, poate la nivelul Guvernului, poate se repun pe tapet Legile siguranței... care privesc siguranța națională.

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: Deci, eu sunt un om care vine după cinci ani de Parlament și cred cu tărie că tot ce înseamnă inclusiv reglementarea spațiului online trebuie să aibă transparent și public informații dinspre instituții, dar să rămână în atributul Parlamentului, la nivel de decizie.

Europa Liberă: Mergem mai departe. Dumneavoastră ați lucrat, dumneavoastră, instituția, Ministerul de Externe, iar Guvernul a aprobat recent o Ordonanță de Urgență care se referă la punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale împotriva acelor persoane și entități care sunt supuse sancțiunilor privind libertatea de mișcare sau economică. Și mă refer în primul rând la sancțiuni împotriva unor persoane și entități din Rusia. Dumneavoastră ați explicat că e o chestiune penală acolo care este introdusă. Vă întreb: împotriva câtor entități și persoane care provin din Rusia, care sunt în România, s-au luat măsuri aici, în țară?

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: Prea puține. În sensul în care România rămăsese într-o zonă fragilă a legislației. Noi aveam responsabilitatea să ne adaptăm propriile reguli la directiva europeană până în mai acest an. Practic, în momentul în care am preluat mandatul, România deja depășise termenul pe care îl avea pentru a-și adapta nu doar pedepsele, ci și instrumentele cu care poate să asigure aplicarea acestor sancțiuni.

De aceea, noi am propus în Guvern o inițiativă legislativă care este la decizia Parlamentului...

Europa Liberă: Nu e aprobată.

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: Este aprobată de Guvern și transmisă către Parlament. Pentru că implică modificări în Codul Penal și pentru că este un subiect foarte important în societate, decizia finală este a Parlamentului. Dar noi, în Guvern, am luat această decizie împreună cu premierul, împreună cu Guvernul, de a susține această inițiativă legislativă în Parlament, creată de Ministerul Afacerilor Externe, sigur, împreună cu Ministerul Justiției este co-inițiată.

Și principalele diferențe țin într-adevăr de pedepse. Până acum era doar un cadru legal care avea sancțiuni din categoria amenzilor, mici, care nu aveau factorul de descurajare, pentru că acesta este principalul lucru pe care îl urmărim: peste tot în Uniunea Europeană să avem acest factor de descurajare, pentru că nu mai este acceptabil în niciun fel ca anumite companii din Rusia să facă un profit pe care ulterior să-l reinvestească în război.

Europa Liberă: Dar Ordonanța este în vigoare. S-a schimbat ceva în ultima lună, adică ANAF-ul sau alte instituții ale statului au început să aplice această ordonanță?

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: România are deja aceste decizii care preced acest subiect, de a modifica Codul Penal în Parlament. Este o decizie a Guvernului de a

transmite către Parlament propunerea pentru aceste modificări în Codul Penal. Și urmează să fie până la jumătatea lunii noiembrie dezbătută și votată în Senat.

Europa Liberă: Ultimul subiect, războiul din Ucraina. Cum știți dumneavoastră că este situația pe front acum, că noi, din știrile pe care le vedem din țara vecină, situația s-a complicat. Rușii au reușit să înainteze în Donbas, în mai multe orașe strategice.

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: Aici pot să împărtășesc și din discuția pe care am avut-o cu partenerii noștri și din Statele Unite ale Americii, dar și cu multe alte țări implicate, privind analiza situației din teritoriu.

Există o înțelegere comună între noi că, în acest moment, este improbabil ca oricare dintre cele două țări să poată să încheie pe front războiul cu o victorie definitivă. De aceea, efortul comun este să punem presiune astfel încât să se ajungă la negocieri. Și pachetele de sancțiuni sunt un instrument esențial în această direcție. Pentru România, specific, ce înseamnă asta este că ne uităm la războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei ca la ceva care, din păcate, probabil va mai dura. Și atunci, foarte important pentru noi, inclusiv în pachetul SAFE, este să includem și conexiuni ale infrastructurii, care pot să fie, de exemplu, și sunt părți din autostradă, punctele de trecere la frontieră, investiții suplimentare în portul din Constanța.

Acestea au în acest moment un rol esențial pentru România din perspectivă logistică, economică, dar pot să obțină finanțare în condiții mult mai avantajoase, pentru că au și un rol de mobilitate militară. Și atunci, acesta este un moment foarte important și pentru România, de a recunoaște riscul pe care îl avem la graniță, de a ne asigura că acest risc este înțeles, recunoscut de toată Uniunea Europeană - și acesta este cazul acum - și că investițiile pe care le avem de făcut sunt împreună cu Uniunea Europeană în ceea ce privește finanțarea pentru aceste rute logistice, care vor deservi imediat economia din România, dar au și un rol practic dual.

Europa Liberă: România continuă, înțeleg, sprijinul politic și militar pentru Ucraina în acest moment.

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: Poziția României, ca și poziția tuturor celorlalte țări care suntem pe Flancul Estic, este că, în acest moment, siguranța noastră este asigurată și de trupele ucrainene care luptă în Ucraina.

Pentru România și pentru țările de pe Flancul Estic, dar și din Uniunea Europeană, este mult mai ușor să susțină apărarea Ucrainei, fie că vorbim de armament, fie că vorbim de eforturi umanitare în ceea ce privește familiile care au ajuns pe teritoriul nostru sau de eforturi comune de sancțiuni asupra Rusiei, decât ar fi vreodată să fim supuși aceluiași risc pe care îl are acum Ucraina.

Europa Liberă: Sunt nenumărate asociații din Ucraina, formate din etnici români, care cer Ministerului de Externe și, de fapt, întreg leadership-ului de la București, mai multe reprezentanțe diplomatice, mai ales în regiunea Odesa, cer să faceți demersuri pentru

recunoașterea unei Zile a Limbii Române pentru minoritățile de acolo, vă cer să faceți demersuri pe lângă autoritățile ucrainiene să mărească numărul de clase, de școli cu predare în limba română, vă cer foarte multe lucruri și spun că așteaptă lucrul ăsta de zece ani și nu se întâmplă.

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: Noi am fost împreună în Cernăuți...

Europa Liberă: Mă iertați, ca să nu mai vorbesc de preoții de etnie română care nu se pot afilia bisericii ortodoxe de la București.

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: Sunt foarte multe subiecte extrem de importante. În vizita bilaterală pe care am făcut-o în Ucraina, ce am propus și a fost acceptat de ei a fost să nu avem doar în Kiev această întâlnire, ci și în Cernăuți, întocmai pentru că toate aceste subiecte sunt foarte importante pe agenda bilaterală și am vrut să ne asigurăm că și autoritățile locale și regionale înțeleg cât de important este asta pentru noi.

Chiar în această săptămână am avut o discuție inițiată de mine cu ministrul ucrainean pentru Integrare Europeană, astfel încât să transmit foarte clar din partea României că este inacceptabil ca numărul de licee în limba română să fie micșorat în viitor. De ce spun asta? Este pentru că există o decizie luată la nivel local, de recomandare către Guvern privind numărul acestor licee și nu este o decizie pe care România o sprijină. Din contră. Mesajul foarte clar al României este că până în 2027, când această legislație va fi pusă în practică, trebuie să ne asigurăm că limba română este protejată în aceste licee. Sunt 17 comunități, de exemplu, în regiunea respectivă, care cer, cu susținerea României, să rămână câte un liceu în care să fie și predare în limba română. Cerința dumnealor este să fie predare exclusiv în limba română. Abordarea autorităților de acolo acum este să discute și cu comunitatea și cu noi posibile scenarii care asigură și predare în limba română și școli care sunt cu predare atât în limba română, cât și în limba ucraineană.

Însă poziția fermă a României, comunicată foarte clar și de președintele Nicușor Dan, este până în 2027, când va fi pusă în aplicare această lege, autoritățile centrale trebuie să găsească soluții astfel încât autoritățile locale și regionale să nu poată micșora numărul de școli și licee unde copiii au acces la educație în limba română altfel decât în consultare și într-o decizie comună cu comunitatea de unde sunt alocate resursele respective.

Europa Liberă: Și în privința preoților? Pentru că există un deadline al autorităților de la Kiev, al guvernului, că ei trebuie să renunțe la afilierea bisericii care a ținut de Rusia.

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: Da. Sigur că toată lumea poate să înțeleagă de ce nu este o idee bună să rămână afiliați la o instituție care aparține de Rusia, de fapt. De aici încolo – am avut această discuție și cu reprezentanți ai Bisericii Ortodoxe Române - relația dintre biserici nu este o relație în care MAE să poată să intervină. Noi

ce putem să facem și ce am făcut este să avem partea noastră de dialog, transmițând autorităților din Ucraina importanța pe care noi o acordăm libertății pe care trebuie să o aibă preoții români de a-și alege, practic, împreună cu comunitatea, afilierea.

Europa Liberă: Doamna ministru, ultima întrebare este inspirată de o decizie autorităților române, în special a vămii, care a reținut sute de acte de identitate ale unor români care locuiesc peste Prut. Și știm de la Autoritatea pentru Cetățenie că, în ultimii ani, zeci de mii de oameni care trăiesc în spațiul ex-sovietic au obținut cetățenia română. Ce se întâmplă și vă întreb în același timp și dacă verifică cineva cum au fost obținute aceste cetățenii?

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: Bun, aș separa răspunsul în două categorii.

În primul rând, cred că a fost un lucru foarte bun că România a deschis practic ușile pentru cetățenie, în special pentru cetățeni ai Republicii Moldova. Este foarte important nu doar pentru noi, dar cred că a avut o importanță colosală și în felul în care Moldova își apără drumul european. Mulți dintre acești cetățeni au ales, de exemplu, să lucreze sau să studieze și în alte țări din Uniunea Europeană și, și dacă s-au întors acasă, s-au întors foarte clar cu această direcție pro-europeană.

Pentru România este extrem de important ca vecinii noștri să nu urmeze calea Rusiei, ci să rămână angajați pe un drum european. Acest lucru, în primul rând.

În al doilea rând, sigur că atât Autoritatea Națională pentru Cetățenie, cât și alte instituții care au fost de-a lungul timpului... au fost de-a lungul timpului, în anumite cazuri, și ținta unor suspiciuni și din spațiul public, au fost cazuri care au și fost semnalate de autorități de-a lungul timpului, fiecare instituție trebuie să își facă datoria de a se asigura că ia corect deciziile, la fel cum instituțiile de control trebuie să se asigure că acest lucru este verificat și unde sunt necesare reforme, să fie făcute.

Europa Liberă: Dar aici care e suspiciunea, totuși? Sute de persoane au rămas fără acte de identitate românești.

Oana Țoiu, ministrul Afacerilor Externe: Am înțeles întrebarea dumneavoastră, dar în perspectiva actelor de identitate românești sunt alte instituții abilitate să răspundă.

Europa Liberă: Doamna ministru, vă mulțumim pentru acest interviu, vă mulțumim că ați venit la Europa Liberă, în ciuda programului extrem de aglomerat. Vă mai așteptăm, pentru că nu am epuizat subiectele. Aici se încheie o nouă ediție a interviurilor oneZone de la Europa Liberă. Până la ediția următoare, vă invit să citiți știrile și analizele de pe site-ul Europa Liberă și de pe conturile noastre sociale.